

Matka Tereza

Matka Tereza, vlastním jménem Mary Tereza Bojaxhiuová se narodila 26. srpna 1910 ve Skopje, v bývalé Jugoslávii. Pocházela z měšťanské rodiny obchodníků. Měla dva sourozence. Počátečního vzdělání se dětem dostalo v kostele Posvěceného srdce. Potom přestoupily do nekatolických státních škol, jejich náboženské vzdělávání však bylo stále prohlubováno, a to jak ve farnosti, tak doma. Ve 12 letech matka Tereza poprvé pocítila touhu stát se řeholnicí.

Dozvěděla se, že v Bengálsku působí řád řeholních sester loretánek, které pracují především na poli vzdělávání. Tyto sestry byl členky mezinárodního řádu. V 18 letech matka Tereza uslyšela vnitřní hlas, který ji nabádal, aby opustila rodinu a stala se misionářkou. V listopadu 1928 nastoupila na loď do Indie a o sedm týdnů později dorazila do Kalkaty. Svou rodinu a přátele již nikdy nespatriila.

Bengálská Tereza

V Kalkatě strávila pouze několik dní, protože byla vyslána do loretánského noviciátu v horské oblasti Dárdžiling. V té době byl Dárdžiling nejvýznamnějším centrem britského vzdělávání v Indii. Sestra Tereza se musela učit anglicky a také si musela vybrat některý z indických jazyků, začala tedy studovat bengálštinu a pochytila i něco z hindštiny. Po dvou letech byl noviciát ukončen a sestra byla poslána učit do školy sv. Marie, která patřila k loretánskému klášteru, na kalkatském předměstí v Entally.

Sestra Tereza složila roku 1939 závěrečné řeholní sliby a stala se z ní matka představená. Poté, co ve škole sv. Marie onemocněla ředitelka, převzala matka Tereza její místo.

Den začínal v půl šesté ráno, nejprve byla meditace, v šest hodin následovala každodenní ranní mše, poté byl čas na modlitby, a pak dopolední povinnosti s dětmi. Kromě vlastních vyučovacích hodin pracovala matka Tereza také v kanceláři. Vyučování probíhalo do tří hodin odpoledne. Pak byla svačina. Po hodnocení třídní práce následovaly večerní modlitby. Matka Tereza mívala i večerní dohled nad chovanci.

Vnitřní příkaz

„Byl to vnitřní příkaz, abych se zřekla kláštera, kde jsem byl velmi šťastná, a odešla sloužit chudým na ulicích.“ Tak popisuje matka Tereza své rozhodnutí odejít z loretánského kláštera a sloužit těm nejchudším z chudých. Chtěla zůstat řádovou sestrou, pouze změnit styl práce. Pro matku Terezu to byla nejobtížnější věc, kterou kdy udělala. Potřebovala svolení samotného Vatikánu, udělením exklaustrace.

Z lat. exclaustatio, doslova mimo (ex) - klášter (claustrum). Kanonický akt (prominutí života v klášteře), kterým se povoluje řeholníkovi s věčnými sliby žít z vážných důvodů po určitý čas, nepřekračující dobu tří let, mimo společenství. O e. může požádat sám řeholník nebo mu může být uložena nadřízenými (CIC 686).

Matka Tereza chtěla pracovat ve slumech jako řeholnice. Po přimluvě otce Periera nakonec matka Tereza získala papežské schválení.

Roku 1947 přijala indické občanství. Bylo to krátce poté, co byla vyhlášena nezávislost Indie od britské nadvlády. 17. srpna roku 1948 pak opustila Entally. Vydala se k sestrám z Lékařské misie v Patně, v sousedním státě Biháru. Zde absolvovala několikaměsíční kurz ošetřování, aplikace léků a nemocniční práce, pomáhala při porodech, úrazových a chirurgických případech.

Motijhil

Ve slumu v Motijhilu byla jediným zdrojem pitné vody jímka. Nebyla zde nemocnice ani lékárna. A neměli ani školu. Otec Henry, farní kněz, znal tento slum velmi dobře a chtěl matce Tereze pomáhat. Od něj dostala adresy několika chudých rodin, které tam žily. S těmito rodiči se matka Tereza setkala hned prvního dne. Potěšila je představa malé školy v jejich středu a slíbili, že k ní svoje děti pošlou. Matka Tereza neměla nic, ani místnost,

školní tabuli, křídou či břídlíkové tabulky. Druhého rána uviděla v Motijhlu pět malých dětí, jak na ni čekají. Nebylo žádné vhodné místo k vyučování. „Vzala jsem si klacek a kreslila jím na zem, kde děti seděly. Začaly jsme přímo na zemi,“ popisuje matka Tereza.

Když narazila ve slumech na nějaké problémy, nikdy necítila nutnost postupovat obvyklou administrativní cestou: dělat přehledy, vymýšlet plány, shánět prostředky, školit lidi. Viděla pouze okamžitou potřebu konkrétního člověka a snažila se ji vyřešit okamžitě. Když měla podvyživené dítě, jejím úkolem nebylo vypracovat plán, jak vyřešit podvýživu, šla tou nejkratší cestou a sehnala dítěti jídlo.

Mě nezajímá dav. Kdybych viděla davy ubožáků, nikdy bych nemohla svoji práci začít. Zajímá mě jen můj bližní, jednotlivec, tomu mohu pomoci, a tak pomáhám.

Po týdnu působení ve slumu zašla k jednomu faráři. Byl potěšen, že ji vidí a na důkaz svého uznání jí dal sto rupií. Tak si matka Tereza mohla pronajmout dvě místnost, které měly sloužit jako škola a ošetrovna.

Malé děti, kterých postupně přibývalo, byly velmi špinavé a nepořádné, ale ohromně šťastné. Ve škole mívaly nejen běžné vyučování, ale byly také vedeny k čistotě. Matka každé dítě pečlivě vykoukala a udělovala kusy mýdla jako odměnu za docházku a čistotnost. V duchu vzájemné výpomoci se začaly objevovat knihy a břídlíkové tabulky, také stoličky, stoly a někdy lidé poskytli i trochu peněz. Matka Tereza sama získávala peníze žebráním. V Indii se žebrání stalo součástí starobylé a uctívané tradice. Již po staletí jsou zde kněží, svatí muži a duchovní učitelé svým živobytím závislí na podpoře vládců a společnosti. Matka Tereza se přizpůsobila tomuto zvyku snadno.

Po otevření školy chtěla otevřít i ošetrovnu. S domácími návštěvami u nemocných začala již dříve. Tuberkulóza a malomocenství se zde vyskytovaly v obrovském množství. Potřebovala stále více léků. Protože se zvyšoval počet lidí, kteří ji volali k sobě domů, začala pravidelně obcházet lékárny a žádala, aby jí dali cokoli, co mohou postrádat. Roku 1949 otevřela další školu, tentokrát v Tiljale. Bída lidí, kteří zde žili, byla ještě mnohem horší než v Motijhlu.

Misionářky milosrdenství (lásky)

Matka Tereza budovu pro klášter pro své misionářky milosrdenství, řád, který založila v roce 1949 v Kalkatě. Od samého počátku měla jasnou představu o tom, jak postupovat. Podle jejich konstituce musí sestry chodit stejně jako Ježíšovi učedníci ve dvojicích, když jdou za nemocnými, malomocnými nebo se ujímají lidí, dokonce i opilců, na ulicích. Ve dvojicích chodí také z důvodu jejich bezpečnosti, i když vlastně žádnou ochranu nepotřebují. Už z dálky je totiž lidé poznávají, a kamkoli přijdou, tam mají respekt. Hlavním důvodem je, že jsou stejně chudé jako kdokoli jiný a že jednají s chudými jako se sobě rovnými.

V průběhu několika málo měsíců vzrůstal počet mladých žen, které přicházely, aby se k nim připojily. Většina z nich bývala jejími studentkami ve škole sv. Marie. Sestry se řídily systémem zvonění. Zvonění zvonku oznamovalo čas na jídlo, odchod do práce, čas modlitby nebo odpočinku. V době odpočinku se věnovaly hram. Jejich smích byl slyšet až na ulici. Musely také hodně studovat.

Mladé ženy, oblečené ve zvláštních bílých sáří s modrými lemy a přišpendleným křížkem, se brzy staly známou podívanou nejen v ulici Creek Lane, ale i v chudinských čtvrtích, kde pracovaly. Každý den kromě neděle provozovaly sestry v dopoledních hodinách školu a odpoledne ošetrovnu. Pravidelně navštěvovaly nemocné v rodinách a často neměly jinou možnost než pečovat o umírající tam, kde je našly, tedy na ulicích.

Konstituce (Ustanovení) misionářek milosrdenství se v současnosti skládá z 275 pravidel. Misionářky měly být náboženskou komunitou, ne sociálními pracovníci. Dodržovaly čtyři řeholní sliby - slib čistoty, chudoby, poslušnosti a upřímné a svobodné služby těm nejchudším z chudých. 7. října 1950 byla Ustanovení schválena Svatou stolicí v Římě.

Mezi další důležitá pravidla misionářek milosrdenství patří zákaz jíst i pít mimo klášter nebo pracoviště. Nesmí přijmout ani šálek čaje. Matka Tereza to zdůvodňuje tím, že lidé, kteří si to často mohou jen stěží dovolit, nabízejí šálek čaje či chlazený nápoj, jindy nějaké jídlo. Nemůže je odmítnout a brát jenom od bohatých.

Jednodušší je nepřijímat nic, tak se nikoho nemohou nedotknout. Matka Tereza také nikdy nepřijala vládní dotace nebo pravidelnou finanční podporu od církve. Obojí by totiž vyžadovalo vedení účtů. To by znamenalo, že ve 468 domech misionářek milosrdenství v různých koutech světa by nejméně jedna sestra byla odvedena od své skutečné práce, kterou je ulehčení života a pomoc opuštěným, postiženým a zoufalým. Také by to vyžadovalo armádu účetních.

Sestry cestují stejně jako chudí. Obvykle chodí pěšky nebo používají na delší vzdálenosti veřejnou dopravu.

Probouzejí se před pátou hodinou. Mši vždy předchází půl hodina meditace. Po mši se pustí do předem rozdělených domácích povinností. Po snídani, která sestávala z čaje a čapátí (indický chléb), se v osm hodin rozptýlily do všech stran města. Okolo poledne jsou sestry očekávány zpátky na oběd. V jednu hodinu odpoledne půl hodiny odpočívají. Protože mají již za sebou celou jednu pracovní směnu, je spánek nezbytný. Ve dvě hodiny jsou sestry znovu na nohou a v šest hodin se vrací do mateřnice. To je doba na hodinu adorace, trochu zábavy, večeři, po které opět následuje půl hodina modliteb. V deset hodin večer uléhají ke spánku.

Běžná pracovní náplň matky Terezy je trochu odlišná. Někdy stráví až půl roku návštěvami svých misií po celé Indii a v zámoří. Kdykoli je to možné, dává lidem svou obchodní vizitku - malou žlutou kartičku, na které je pět vytištěných řádků:

Plodem Mlčení je Modlitba

Plodem Modlitby je Víra

Plodem Víry je Láska

Plodem Lásky je Služba

Plodem Služby je Mír

Matka Tereza

Na konci dne, když sestry již odešly spát, se uchyluje do své malé kanceláře, kde se věnuje administrativě a korespondenci. Realitou pro misionářky milosrdenství, z nichž mnohé jsou velmi mladé, je tvrdý život, a přesto je to život překvapivě naplňující a radostný. Misionářky milosrdenství nosí ve tváři šťastný výraz jako symbol. Veselá povaha je natolik důležitá, že se považuje za nezbytný předpoklad, stejně jako odborná kvalifikace.

Dívky, které se připojí k této komunitě, vědí, že se od nich očekává, že přeruší styky se svými rodinami a blízkými. Domů se smí vrátit jen ve velmi výjimečných situacích, když umírá některý z rodičů nebo před odjezdem do vzdálené země, kam jsou posílány. Mnoho dívek se připojuje k řádu jako tzv. návštěvnice na několik týdnů nebo měsíců, aby posoudily, zda jsou povolány k této cestě. Přípravný výcvik se skládá z postulatury. Ty, které ji dokončí, pokračují ve dvouletém noviciátu. Když skončí noviciát, smí složit první řeholní sliby. Zasvěcené sestry postupují na pět let do tzv. juniorátu. Své sliby každoročně obnovují. Šestý rok, v kterém opět skládají sliby, se nazývá terciář, po němž přistupují ke složení věčných řádových slibů. Předtím, než složí konečné sliby, je matka Tereza posílá na tři týdny domů. Jejím úmyslem je, aby dívky zvážily, zda chtějí zůstat a sloužit.

Činnost misionářek se postupně rozšířila. Během prvních deseti let působila tato komunita v Kalkatě, což bylo přesně podle církevního práva, které zakazuje, aby organizace působící méně než deset let otvírala nové domy mimo diecézi. Matka Tereza dostala svolení otevřít svůj první dům mimo Kalkatu až v roce 1960. O pět let později došlo k otevření prvního domu mimo Indii, a to ve Venezuele. A poté už následovala místa po celém světě. Misionářky lásky otevřely v Indii tzv. Šišu Bhavan, což je obecný název pro mnoho dětských domovů. Obvykle jsou situovány do blízkosti jejich klášterů, protože nedonošené a nemocné děti potřebují stálou péči. Misionářky milosrdenství mají dnes okolo 4000 řeholnic. Řád misionářek působí také u nás v Praze 6 a opatruje dům pro bezdomovce.

Závěr

V roce 1979 dostává Matka Tereza Nobelovu cenu míru za svoji celoživotní humanitární práci. Po předání ceny následuje tradiční bohatý banket. K překvapení státníků se odmítne zúčastnit a místo toho požádá o 192 tisíc dolarů (3,5 milionu Kč) pro další projekt. Nad jejím pomyslným krbem se postupně hromadí další a další ocenění, ale pro ni nic neznamení. Ve svých 75 letech je oceněna Medailí Svobody prezidenta USA a zároveň má v kinech po celém světě premiéru film *Matka Tereza*, který ukazuje její práci v těch nejchudších oblastech světa jako je Etiopie, Guatemala, stejně jako její pomoc drogově závislým mladým lidem v New Yorku. V roce 1996, po 67 letech nepřetržité obětavé služby všem lidem bez ohledu na jejich víru, pohlaví, rasu nebo chudobu, odstupuje Matka Tereza z vedení řádu. Umírá 5. září 1997. 19. října 2003 byla prohlášena za Blahoslavenou, což je v katolické církvi předstupeň k svatořečení.

Má i odpůrce: Zajímavý byl její názor na potrat, který pronesla i při příležitosti převzetí Nobelovy ceny. Věřila, že největší zhoubou míru není válka, ale potrat. Potrat je přímá válka, vražda spáchaná samotnou matkou. Stejně jako římskokatolická církev byla matka Tereza přirozeně i proti antikoncepci.

NEVADÍ

*Člověk je nerozumný, nelogický a sobecký -
to nevadí, miluj ho.*

*Když konáš dobro, přičítají to tvému egu -
to nevadí, konej dobro.*

*Jestliže uskutečníš své cíle, objevíš jednou,
že máš falešné přátele a pravé nepřátele -
to nevadí, uskutečňuj své cíle.*

*Dobro, které dnes vykonáš, je zítra zapomenuto -
to nevadí, konej dobro.*

*Čestnost a upřímnost tě činí zranitelným -
to nevadí, buď přímý a čestný.*

*To, co jsi budoval celý rok,
je zničeno během chvíle -
to nevadí, buduj.*

*Někdy pomůžeš lidem a oni to odmítají -
to nevadí, pomáhej jim.*

*Dáš světu to nejlepší ze sebe
a odměnou je ti kopanec -
to nevadí, dávej to nejlepší, co v tobě je.*

(Matka Tereza)

<http://www.vira.cz/matka-tereza/>

<http://www.financnici.cz/matka-tereza>

<http://www.dreamlife.cz/svet-uspesnych/media/matka-tereza-andel-z-kalkaty/article.html?id=570>

- Buď projevem... laskavosti; měj [laskavost](#) ve tváři, v očích, v úsměvu, ve vřelém pozdravu.^[1]
- Člověk nežije tolik z [lásky](#), kterou přijímá, jako mnohem více z té, kterou [daruje](#).
- Když není [práce](#) protkaná láskou, je zbytečná.
- Láska nežije ze slov a nelze ji slovy vysvětlit... Zvláště tu lásku, která se uskutečňuje v službě Bohu, která pramení v Bohu a každém nachází Boha a dotýká se Boha. Musíme se dostat k lidskému srdci, a to správným způsobem: láska se dokazuje skutky.
- Lidé v [nouzi](#) nepotřebují až tak moc [peníze](#). Oni potřebují naše oči, ruce, nohy, srdce...
- Mě nezajímá dav. Kdybych viděla davy ubožáků, nikdy bych nemohla svoji práci začít. Zajímá mě jen můj bližní, jednotlivec, tomu mohu pomoci, a tak pomáhám.
- Musíme vědět, že jsme stvořeni k větším věcem než k tomu, abychom byli pouhým číslem na světě, že tu nejsme pro diplomy a tituly, pro tu či onu práci. Byli jsme stvořeni, abychom milovali a byli milováni.
- Neměli bychom si namlouvat, že musíme činit obrovské věci. Stačí malé, ale s obrovskou láskou.^[2]
- [Otec](#) a [matka](#) mají mnoho práce a nemají na [dítě čas](#)..toto jsou věci, které ničí [mír](#).
- Utrpení je Božím darem, který těm, jež se starají o trpící, umožňuje ukázat svou lásku.
- Zpočátku jsem si myslela, že je potřebné obracet lidi na víru. Dnes vím, že mojí úlohou je milovat.